

Neea Poutanen

YHTIÖMUODON MUUTOS AVOI- MESTA YHTIÖSTÄ OSAKEYHTIÖKSI Verotuksen muutokset yritys X:ssä

Opinnäytetyö

Tradenomi

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	tradenomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Neea Poutanen
Työn nimi	Yhtiömuodon muutos avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi
Toimeksiantaja	Yritys X
Vuosi	2024
Sivut	37 sivua, liitteitä 5 sivua
Työn ohjaaja	Jarmo Kulhelm

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu, kuinka yhtiömuodon muuttaminen avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi tulee vaikuttamaan yhtiön verotukseen ja voidaan sillä keventää yhtiön verorasitetta. Toimeksiantajan toiveesta tutkimus on pyritty pitämään mahdollisimman helposti lähestyttävänä, luettavana ja käytännön läheisestä näkökulmasta kirjoitettuna.

Tutkimustyö on toteutettu laadullisin menetelmin tapaustutkimuksena, sillä tuloksia tarkasteltiin ainoastaan yksilöllisesti kyseisen yhtiön tietoihin pohjaten. Tutkimusaineistona on hyödynnetty aikaisempaa lähivuosina tuotettua kirjallisuutta, artikkeleja sekä alan muita julkaisuja. Lisäksi tietoa on koottu yhtiön luovuttamista tilinpäätösasiakirjoista sekä kirjanpitäjältä saaduista laskelmista ja asiantuntijan kommentteista.

Tämän tutkimuksen perusteella on pystytty toteamaan, että verorasite kevenee yhtiömuodon ollessa osakeyhtiö, mikäli yhtiön tulos säilyy yhtä vakuuttavana. Laskelmat avasivat konkreettisesti sitä, kuinka verotus tulee muuttumaan yhtiömuodon muuttuessa ja kuinka asiantuntevalla verosuunnittelulla voi olla merkitystä kokonaisverorasitteeseen. Henkilöverotukseen yhtiömuodonmuutos ei vaikuta, mutta osingonjakoon sekä tuloverotuksen osalta muutos on oleellinen.

Johtopäätöksenä on todettu tämän tutkimuksen tukevan yhtiön tekemää päätöstä muuttaa yhtiömuodon muotoa avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi, jos asiaa tarkastellaan verotuksellisesta näkökulmasta sekä osakkaiden maksimaalisen tuoton näkökulmasta. Tutkimuksesta yhtiön johdolle jää tiivistetty kokonaisuus aihetta käsittelevästä teoriasta, dokumentaatio yhtiömuodonmuutoksen hyödyistä sekä laskelmapohjat.

Asiasanat: avoin yhtiö, osakeyhtiö, verotus, yhtiömuodonmuutos, verorasite

Degree title	Bachelor of Business Administration
Author	Neea Poutanen
Thesis title	Change of company from from General Partnership to Limited Company
Commissioned by	Undisclosed
Time	2024
Pages	37 pages, 5 pages of appendices
Supervisor	Jarmo Kulhelm

ABSTRACT

This thesis examines the effect of changing the company form from a general partnership to a limited company on the company's taxation. Particularly, the aim was to investigate whether the change of company form would lower their taxation. At the request of the commissioner, the objective of the study was to approach the topic from a highly practical point of view.

As the results were only examined based on the data concerning the commissioner the thesis have made using qualitative methods by way of a case study. Case-specific information have obtained from company documents and financial statements, as well as accountant's calculations and expert comments.

The case study shows that taxes are reduced when the company form is changed to a limited company, provided the company's profit remains consistent. The calculations concretely show how taxation will change when the company form changes and how tax planning can affect the company's overall taxation.

In conclusion, have found that this thesis supports the decision made by the commissioner to change their company form from general partnership to a limited company if the priority is placed on tax reduction and maximum profit for the shareholders. This study provides the commissioner with a summary of the conceptual basis, documentation of the benefits of company form change, along with related calculations.

Keywords: general partnership, limited company, taxation, change of legal form

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	YHTIÖMUODON MUUTTAMINEN AVOIMESTA YHTIÖSTÄ OSAKEYHTIÖKSI	4
2.1	Muutoshetken verokäsittely	5
2.2	Toimintavaraus	5
2.3	Osakkeiden hankinta yhtiömuodonmuutoksessa	7
3	AVOIMEN YHTIÖN VEROTUS JA VOITONJAKO	8
3.1	Yhtiöpanos	8
3.2	Yhtiöosuus	9
3.3	Voitonjako	9
3.4	Avoimen yhtiön verotus	10
3.4.1	Vähennykset	10
3.4.2	Palkat	11
3.4.3	Yksityisnostot	11
3.4.4	Tuloverotus yhtiömiesten voitonjako-osuuksista	11
4	OSAKEYHTIÖN VEROTUS JA VOITONJAKO	13
4.1	Osakeyhtiön oma pääoma	14
4.1.1	Sidottu oma pääoma	15
4.1.2	Sijoitettu vapaa oma pääoma	16
4.2	Osakkeiden omistus	17
4.3	Voiton ja varojen jako osakeyhtiöstä	18
4.3.1	Osingonjako	18
4.3.2	Vapaan pääoman varojen jako	19
4.4	Osakeyhtiön verotus	20
4.4.1	Varojen jaon verotus	22
4.4.2	Omistajan palkan verotus	24
5	YHTIÖMUODONMUUTOKSEN VEROMUUTOKSET JA -LASKELMAT TOIMEKSIANTOYHTIÖSTÄ	24

5.1	Toimeksiantajan ja yhtiömuodonmuutoksen pohjatiedot	25
5.2	Avoimen yhtiön verolaskelmat verovuonna 2023.....	27
5.3	Osakeyhtiön verrannolliset verolaskelmat	29
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA TULOKSET	31
6.1	Tulokset	32
6.2	Johtopäätös	33
	LÄHTEET.....	34

KUVALUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Avoimen yhtiön verolaskelma osa 1.

Liite 2. Avoimen yhtiön verolaskelma osa 2. Henkilöverotus

Liite 3. Osakeyhtiön verolaskelma osa 1.

Liite 4. Osakeyhtiön verolaskelma osa 2. Osingonjako

Liite 5. Osakeyhtiön verolaskelma osa 3. Henkilöverotus

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön päätutkimuskohteena on ollut yhtiömuodonmuutoksen vaikutukset yrityksen verotukseen. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat: Miten avointa yhtiötä on verotettu tähän mennessä ja miten verotus toteutuu osakeyhtiössä jatkossa? Miten voitonjaon ja osingonjaon verotus muuttuvat? Mitkä ovat verohyödyt yhtiömuodonmuutoksessa?

Yhtiömuodon muutos avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi on toteutettu yrityksessä tämän opinnäytetyö aikana, jonka johdosta opinnäytetyön lopullinen tuotos tulee antamaan yhtiön johdolle selkeän ja konkreettisen yhteenvedon yhtiömuodon muutoksen vaikutuksista yhtiön ja osakkaiden verotukseen.

Käsittelen teoriaosuudessa (luvut 2–4) yhtiömuodonmuutoksen vaikutuksia nimenomaan verotuksen näkökulmasta, kun avoin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi. Avoimen yhtiön ja osakeyhtiön perusteita käsittelen rajatusti siltä osin, kun se verotuksen näkökulmasta on olennaista. Näiden edellä mainittujen rajoitusten lisäksi opinnäytetyö on kirjoitettu asiakasyrityksen kokoon ja toimialaan olennaisesti liittyvien käytäntöjen mukaan. En siis käsittele mm. pörsseyhtiöitä enkä sellaisia yhtiöpanoksia, voitonjakotoimia tai muita sellaisia käytänteitä, jotka eivät asiakasyrityksen näkökulmasta ole relevanttia tietoa.

Olen pyrkinyt kirjoittamaan lakia sekä käytänteitä auki mahdollisimman selkeästi ja käytännönläheisesti, jotta lukija voisi ymmärtää, miten erilaiset ohjeistukset, lait ja kirjanpidolliset toimet käytännössä toimivat ja vaikuttavat. Olen koonnut opinnäytetyön käsittelemään aluksi yhtiömuodonmuutoksen peruskäsitteitä sekä muutoshetkeä verotuksellisesta näkökulmasta (luku 2). Tämän jälkeen luvuissa 3 ja 4 pureudun tarkemmin molempien yhtiömuotojen omistus- ja verotusperusteisiin. Kun edellä mainitut perusteet on käsitelty, siirryn luvussa 5 vertailemaan veromuutoksien vaikutuksia ja hyötyjä yrityksen ja omistajien näkökulmasta. Lopuksi luvussa 6 kokoan tutkimukseni tulokset yhteenvedona, jotta yhtiömuodonmuutoksen verotukselliset hyödyt tai haitat saadaan mahdollisimman selkeästi avattua.

2 YHTIÖMUODON MUUTTAMINEN AVOIMESTA YHTIÖSTÄ OSAKEYHTIÖKSI

Kun yhtiö muuttaa muotoaan, kutsutaan sitä yhtiömuodonmuutokseksi. Villan (2023) mukaan yhtiömuodonmuutos tulee ajankohtaiseksi usein yritysjärjestelyjen yhteydessä, ja silloin arvioidaan tarkoin muun muassa keskeiset veroratkaisut. Tilanteessa, jossa yritys harkitsee yhtiönsä muodon muuttamista, keskiössä ovat kysymykset, jotka koskevat taseenjatkuvuutta, palautuvia poistoja, varausten purkamista sekä mahdollisten tappioiden vahvistamista, veroylijäämän säilymistä tai varainsiirtoveroa. (Villa 2023, luku 9.)

Honkamäen ym. (2018) mukaan yhtiömuodon muuttaminen avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi toteutetaan lain avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä mukaisesti sekä verotuksessa vakiintuneilla jatkuvuuden edellytyksillä. Tällaiset edellytykset ovat yhtiömuodon luonne, toiminta ja arvojatkuuus. Yhtiömuodon muutos tulee toteuttaa siis siten, että yhtiön identiteetti jatkuu yhtiömuodon vaihtumisesta huolimatta. (Honkamäki ym. 2018, 362.)

Villan (2023) mukaan yhtiömuodon muutosvaiheessa vain avoimen yhtiön yhtiömiehet voivat olla uuden osakeyhtiön osakkeiden omistajia, eikä ulkopuolisia uusia osakkaita voida ottaa muutosvaiheessa mukaan. Yhtiöön voidaan ottaa uusia yhtiömiehiä tai osakkaita ennen tai jälkeen yhtiömuodon muuttamisen. Avoimen yhtiön kaikkien yhtiömiesten ei ole myöskään pakko ryhtyä uuden osakeyhtiön osakkaiksi, ja mikäli yhtiömies ei esimerkiksi hyväksy yhtiömuodon muutosta, voi hän erota yhtiöstä.

Päätös yhtiömuodon muuttamisesta avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi tulee tehdä samassa järjestyksessä kuin yhtiösopimuksen muuttaminen. Käytännössä yhtiömiehet tekevät yhtiömuodon muuttamisesta yksimielisen päätöksen ja hyväksyvät osakeyhtiölain mukaisen yhtiöjärjestyksen, jonka lisäksi näistä laaditaan asianmukaiset asiakirjat. Päätöksen yhteydessä valitaan osakeyhtiölle hallitus, tilintarkastaja sekä tarvittaessa toimitusjohtaja ja hallinto-neuvosto. Muuttamispäätös tulee voimaan, kun osakeyhtiö merkitään kaupparekisteriin. Rekisteröinnin perusteella syntyy uusi osakeyhtiö ja aiempi avoin yhtiö lakkaa olemasta. (Villa 2023, luku 9.)

2.1 Muutoshetken verokäsittely

Avoimen yhtiön osakkaita eli yhtiömiehiä verotetaan avoimen yhtiön tuloksesta verovuodelta yhtiömuodonmuutoshetkeen saakka. Henkilöyhtiön verovuosi päättyy, kun muutos yhtiömuodosta astuu voimaan, eli käytännössä yhtiömiehiä verotetaan osakeyhtiön rekisteröintipäivään asti. (Honkamäki ym. 2018, 372). Laissa ei ole määritetty, että avoimen yhtiön tulisi laatia tilinpäätöstä kyseiselle päivämäärälle, mutta käytännössä näin kuitenkin toimitaan, sillä veroilmoituksen tulee perustua tilinpäätökseen (Immonen 2022, 585). Muutoshetken verokäsittelyyn liittyy myös avoimen yhtiön laatima toimintavarauus, joka lisätään viimeisen verovuoden, mikäli toimintaa jatkaa osakeyhtiö (Honkamäki ym. 2018, 372).

Honkamäki ym. (2018) toteaa, koska avointa yhtiötä on verotettu omana yhtiönä muutoshetkeen saakka, on muutoksen jälkeen huomioitava osakeyhtiön verotuksessa, ettei poistoja voida tehdä kahta kertaa saman verovuoden aikana. Tuloverolain 4. §:ssä on säädetty, että osakeyhtiö voi toimintamuodon muutosvuonna vähentää sallittavat maksimipoistot, kun siitä on vähennetty henkilöyhtiön jo tekemät poistot. (Honkamäki ym. 2018, 373.)

Verohallinnon (2020) mukaan yhtiömuodon muuttaminen tulee tehdä jatkuvuuden periaatteen mukaisesti, joka käytännössä tarkoittaa siitä, että yhtiön varat ja velat siirtyvät samamääräisinä perustettavaan osakeyhtiöön verotuksessa sekä kirjanpidossa. On kuitenkin huomioitava, että avoimen yhtiön yhtiömiehen tai osakkaan ja henkilöyhtiön yhteisesti vastaamat verovelat eivät kuitenkaan siirry uudelle osakeyhtiölle, jonka vuoksi niitä ei katsota muutoksen jälkeen osakeyhtiön veloiksi. (Verohallinto 2020.)

2.2 Toimintavarauus

Toimintavarauus on henkilöyhtiön vapaaehtoinen varaus, jonka tavoitteena on siirtää verotettavaa tuloa verotettavaksi tuleville vuosille (Verohallinto 2023b). Toimintavarausta voidaan siis kutsua yhdeksi tulossuunnittelun keinoksi, jolla yritys voi tarvittaessa kasvattaa tai vastaavasti pienentää yhtiön verotettavaa tulosta ja näin ollen voi välttyä maksamasta korkeaa tuloveroa (Taloushallinto-liitto s.a.).

Artikkelissaan 1. Accounting (2022) toteaa, kuinka toimintavarausta voidaan tehdä verovuodelta 0–30 % maksetuista ennakkopidätyksen alaisista palkoista, jotka on maksettu verovuoden päättymisestä edeltäneiltä 12 kuukaudelta. Mikäli siis yhtiöllä on jo aiemmilta verovuosilta tehtyjä purkamattomia toimintavarauksia, tulee muistaa huomioida, ettei aikaisemmat varaukset yhdistettynä kuluvaan verovuonna tehtyyn toimintavaraukseen saa ylittää yhteismäärältään tuota 30 % edellä mainituista ennakkopidätyksen alaisista palkoista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toimintavarausta tulee purkaa, mikäli maksettujen palkkojen määrä pienenee edellisestä vuodesta. Toimintavarauksen osittainen purkaminen vähentää toimintavarausta, ja sama summa vastaavasti lisätään yhtiön verotettavaan tulokseen. (1.Accounting 2022.)

Kuvassa 1 on esitetty, kuinka toimintavaraus muuttuu tilikausien aikana joko toimintavarauksen lisäyksellä tai toimintavarauksen vähennyksellä eli purulla ja kuinka edellä mainittu vaikuttaa yhtiön verotettavaan tulokseen. Kuvassa on haluttu havainnollistaa lukujen muutoksia, joita 1.Accounting (2022) on käyttänyt artikkelinsa esimerkeissä a–c. Kuvassa 1 on muun muassa avattu tilikauden 2021 toimintavarauksen purku, jonka 1.Accounting (2022) on esittänyt artikkelissaan seuraavasti:

Jos A Ky:llä on aikaisempaan vuoteen tehty 30.000 euron toimintavaraus, ja vuonna 2021 on maksettu ennakkopidätyksen alaisia palkkoja 80.000 euroa, on toimintavarausta purettava (eli lisättävä verotettavaan tuloon) vähintään 6.000 euroa, koska nyt maksimaalinen varaus voi olla enintään 24.000 euroa (= 30 % x 80.000).

Koska edellisenä vuotena oli toimintavarausta 30.000 euroa, niin sitä on purettava sen verran, että sen enimmäismäärä on nyt 24.000 euroa. Tosin haluttaessa se voidaan purkaa vaikka kokonaan, jolloin se lisäisi veronalaista tulosta 30.000 eurolla.

	Tilikausi 2020	Tilikausi 2021	Tilikausi 2022	Tilikausi 2023
Verotettava tulos	70 000,00	60 000,00	85 000,00	105 000,00
Ennakkopid. Alaisia palkkoja viimeisen 12kk ajalta yhteensä	100 000,00	80 000,00	120 000,00	150 000,00
30 % edellä mainituista palkoista (maksimi toimintavaraus verovuonna)	30 000,00	24 000,00	36 000,00	45 000,00
Aikaisemmat toimintavaraukset	0,00	30 000,00	24 000,00	36 000,00
Toimintavarauksen muutos (- lisäys/ + vähennys)	-30 000,00	6 000,00	-12 000,00	-9 000,00
Toimintavaraus (-)	30 000,00	24 000,00	36 000,00	45 000,00
Verotettava tulos	40 000,00	42 000,00	49 000,00	60 000,00

Kuva 1. Esimerkki toimintavarauksen muutoksesta ja vaikutuksesta

Kirjanpidossa toimintavaraus esitetään taseen kohdassa tilinpäätössiirtojen kertymä. Mikäli toimintavaraukseen tehdään muutoksia, tulee muutokset esittää tuloslaskelmalla kohdassa tilinpäätössiirrot. Toimintavaraus tulee esittää siellä niin kauan, kunnes se puretaan kokonaan (Tuomi-Sorjonen 2018). Kun toimintavaraus puretaan, siirtyy se kirjanpidossa tuloksi. Toimintavaraus elää vuositasolla maksettujen palkkojen mukaan, mikä kirjanpidollisesta näkökulmasta vaikuttaa siihen, tehdäänkö varaukseen purku- tai lisäystoimenpiteitä. Mikäli maksettujen palkkojen määrä on pienentynyt, on lisäykseen tehtävä purkukirjaus, mutta maksettujen palkkojen kasvaessa aiemmin tehdyn varauksen lisäys on vapaaehtoista (Taloushallintoliitto s.a).

Ojalan (2006) mukaan avoimen yhtiön muuttuessa osakeyhtiöksi on toimintavaraus purettava, sillä osakeyhtiö ei voi tehdä toimintavarauksia. Yhtiömuotoaan muuttavan yhtiön tulee siis tulouttaa aiemmin tehty toimintavaraus verovuoden tuloksi, joka näin ollen kasvattaa yhtiön kokonaistulosta ja sitä kautta yhtiön verotettavaa tulo-osuutta. (Ojala 2006.)

Mikäli yhtiö on verovuosien tai verovuoden aikana kerryttänyt maksimi toimintavarauksen eikä toimintavarausta ole jouduttu tai haluttu aikaisemmillä tilikautilla purkaa, voi yhtiömuodonmuutoksen yhteydessä henkilöyhtiö joutua kasvattamaan verotettavaa tulosta puretulla toimintavarauksella jopa satoja tuhansia euroja.

2.3 Osakkeiden hankinta yhtiömuodonmuutoksessa

Honkamäen ym. (2018) mukaan osakkeen hankintahinta perustetaan yhtiömuodonmuutoshetkellä avoimen yhtiön taseeseen. Tämä perustuu avoimen yhtiön alkuperäiseen yhtiöosuuden hankintahintaan eli yhtiömiehen sijoittamaan alkupääomaan sekä muutoksiin toiminnan aikana tehdyillä yhtiömiesten yksityisotoilla. Yhtiömuodon muuttuessa avoimen yhtiön sen hetkinen oma pääoma katsotaan olevan tulevan osakeyhtiön osakkeen hankintameno sekä yhtiömiesten panosten määrät muutoshetkellä siirtyvät osakeyhtiöön samassa suhteessa. Mikäli avoimen yhtiön jollain yhtiömiehellä on negatiivinen osuus omasta pääomasta, se tulkitaan nolllaksi osakkeiden hankintamenosta. (Honkamäki ym. 2018, 373.)

3 AVOIMEN YHTIÖN VEROTUS JA VOITONJAKO

Yrittäjät (s.a) toteavat, että yksinkertaisuudessaan avoimen yhtiön tulos verotetaan yhtiömiehiltä ansio- tai pääomatulona. Verotus siis toteutuu niin sanottuna suorana osakasverotuksena yhtiömiesten voitto-osuuksia verottamalla. Voitto-osuus perustuu yhtiösopimuksen määräyksiin sekä yhtiöpanoksen määrään. (Yrittäjät s.a.)

Seuraavissa luvuissa 3.1–3.4 perehdytään tarkemmin avoimen yhtiön termeihin *yhtiöpanos*, *yhtiöosuus* ja *voitonjako*. Lisäksi avataan avoimen yhtiön verotusperiaatteita sekä siihen vaikuttavia tekijöitä.

3.1 Yhtiöpanos

Villan (2023) mukaan yhtiöpanoksella tarkoitetaan avoimelle yhtiölle annettua työ- tai omaisuuspanosta. Yhtiöpanos voidaan suorittaa perustusvaiheessa tai myöhemmässä vaiheessa. Laki ei määritä velvollisuuksia yhtiöpanoksen antamiselle. Yhtiöpanoksen luonne ja suoritusaikataulu tulee siis sopia yhtiömiesten kesken yhtiösopimuksessa. Yhtiöpanos on merkittävässä asemassa yhtiön tuloksen jaossa yhtiömiesten välillä. (Villa 2023, 168.)

Yhtiömiesten antamat panokset yhtiöön voivat olla erisuuruisia ja erilajisia. Toinen yhtiömies voi esimerkiksi antaa yhtiöpanokseksi pääomapanoksen, joka koostuu tietyistä rahamäärästä, kun taas toinen yhtiömies antaa muuta omaisuutta (apporttiomaisuutta). Rahallinen panos on hyvin selkeä yhtiöpanosmuoto, jolloin yhtiömies luovuttaa yhtiösopimuksessa sovitun summan yhtiötilille.

Pääomapanoksena annettu yhtiöpanos tulee olla mitattavissa olevaa omaisuutta. Toisin sanoen mikäli yhtiöpanos on luonteeltaan apporttiomaisuutta, on sen arvo pystyttävä määrittämään, niin että se voidaan merkitä yhtiön kirjanpidossa taseeseen. Tällaiseksi apporttiomaisuudeksi voidaan katsoa esimerkiksi kiinteistöt, laitteet tai muu irtaimisto. Yhtiöpanos voi olla myös vuokraoikeus tai muu käyttö tai hallintaoikeus. Olennaisinta on mitattavan arvon lisäksi se, että apporttimaisuutena annettu yhtiöpanos tulee olla hyödyllistä ja tarpeellista yhtiön toimintaan nähden. (Villa 2023, luku 6.3.)

3.2 Yhtiöosuus

Yhtiöosuuden suuruus määrittyy sen mukaan, mitä yhtiömiesten välillä on sovittu yhtiösopimuksessa ja mikä on ollut yhtiöpanos kunkin yhtiömiehen osalta. Kun yhtiösopimuksessa on jokaisen yhtiömiehen yhtiöpanos arvostettu ja määritetty, saadaan siitä kunkin yhtiömiehen yhtiöosuus. Yhtiöosuuden perusteella jaetaan yhtiön tekemä voitto yhtiömiesten kesken. (Villa 2023, luku 6.3.)

3.3 Voitonjako

Laissa on määritetty tietty kaava avoimen yhtiön yhtiömiesten voitto-osuuksien jakamiselle. Lain mukaan tilikaudella tehdystä voitosta jaetaan ensin korkosuudet yhtiömiesten panoksille sen mukaisesti, paljonko kunkin yhtiömiehen jäljellä oleva panos on ollut tilikauden alkaessa. Loput voitosta jaetaan yhtiömiesten kesken tasan tai suhteessa panokseen. Lain mukaan kuitenkin aina ensisijaisesti noudatetaan niitä jakoperusteita, joita yhtiösopimuksessa on sovittu yhtiömiesten kesken. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389, 9. §.)

On havaittu, että pääsääntöisesti yhtiösopimuksissa on voitonjaon periaatteista sovittu muulla kuin lain antamalla voitonjakomääräyksellä. Järvenojan (2017) teettämä suppea tutkimus antaa selkeän kuvan siitä, kuinka vähän henkilöyhtiöissä hyödynnetään laissa annettua voitonjakomallia. Järvenoja (2017) toteaaakin, että yhdenkään hänen haastattelemansa yhtiön yhtiöjärjestys ei noudattanut edellä mainittua voitonjakomenettelyä.

Suutarin (2024) mukaan voitto-osuuksien jako toteutuu niin, että yhtiön nettovarallisuus lasketaan aina yhtiömieskohtaisesti. Yhtiömieskohtaisesta nettovarallisuuden määrästä sovitaan yleensä yhtiösopimuksella, eli nettovarallisuus ei välttämättä jakaudu samassa suhteessa yhtiöosuuksien mukaisesti. Yhtiömieskohtainen nettovarallisuus on tärkeässä roolissa, sillä se vaikuttaa pääomatulo-osuuden määrään. Yhtiömiehen pääomatulon määrä on pääsääntöisesti 20 % edeltäneen verovuoden yhtiömieskohtaisesta nettovarallisuudesta.

Ansiotulon osuus puolestaan määräytyy yhtiöosuuksien mukaisesti. Ansiotuloa on loput verotettavasta tulosta, josta on vähennetty pääomatulon (20 %) osuus. (Suutari 2024.)

Voitonjakoa käsitellään lisää luvussa 3.4.4

3.4 Avoimen yhtiön verotus

Avointa yhtiötä ei käsitellä verotuksessa erillisenä verovelvollisena, eli toisin sanoen yhtiö ei maksa itse tuloveroa suoraan verottajalle. Avoimen yhtiön tilikauden verotettava tulos jaetaan yhtiömiesten kesken, jolloin yhtiömiehet maksavat tuloveron itse yhtiöosuuksien mukaisesti voitonjaon seurauksena. (Sirkiä 2021b.)

Järvenojan (2017) mukaan verotuksessa noudatetaan aina yhtiön rekisteröidyn yhtiösopimuksen voitonjakoperiaatteita. Mikäli rekisteröidystä yhtiösopimuksesta ei löydy erillistä määrittelyä voitonjaosta, sovelletaan verotuksessa voitonjako-olettaa, joka pohjautuu lakiin avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Järvenoja (2017) kiteyttääkin, että yhtiösopimuksessa voidaan sopia voitonjakoperiaatteista yleisellä tasolla, mutta tarkemmat määritykset kunkin tilikauden voitonjakoon voidaan päättää vuosittain yleisten yhtiösopimuksessa sovittujen perusteiden pohjalta. Mikäli yhtiössä toteutetaan tällaista mallia, tulee muistaa, että verottajalle ei riitä pelkkä yhtiömiesten yksimielinen päätös. Päätös tulee rekisteröidä yhtiösopimuksen muutoksella kaupparekisteriin, jotta se voidaan huomioida verotuksessa.

3.4.1 Vähennykset

Sirkiän (2021) mukaan vähennyksillä tarkoitetaan verotuksessa summaa, jolla vähennetään tulevan maksettavan veron määrää joko suoraan tai välillisesti. Tällaisia vähennykseksi soveltuvia summia ovat kulut, jotka ovat suorassa suhteessa yhtiön tulonhankkimiseen. Vähennyskelpoisuuden määritykset kulujen osalta ovat pääsääntöisesti samat kaikille yritysmuodoille. (Sirkiä 2021b.)

3.4.2 Palkat

Mikäli avoin yhtiö maksaa palkkoja työntekijöille, tulee palkkamenot käsitellä kirjanpidossa vähennyskelpoisina kuluina, jotka vähentävät tilikauden verotettavaa tulosta. Maksetuista palkoista otetaan ennakkipidätys, ja se tilitetään verottajalle aivan kuten palkanmaksua koskevat säännöt sanovat. (Sirkiä 2021b.)

Suutarin (2024) mukaan avoimen yhtiön yhtiömiehille voidaan myös maksaa palkkaa. Palkan maksun perusteena voi olla yhtiömiesten luontoisetuja, tai palkalla voidaan tasata mahdollisia ylitöitä. Lisäksi yhtiömiehille maksettavalla palkalla voidaan kasvattaa maksettujen palkkojen kokonaismäärää, joka huomioidaan nettovarallisuuden laskennassa. Yhtiömiesten palkanmaksulla voidaan siis jonkin verran pyrkiä optimoimaan verotusta, sillä palkanmaksu pienentää verotettavaa tuloa ja kasvattaa avoimen yhtiön nettovarallisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että oikealla optimoinnilla pyritään ohjaamaan ansio- ja pääomaverotukseen jakautuvien summien määrää. (Suutari 2024.)

3.4.3 Yksityisnostot

Mikäli yhtiömies nostaa yhtiön tililtä rahaa tai käyttää yhtiön varoja yksityisiä ostoja varten, käsitellään se avoimen yhtiön kirjanpidossa yksityisnostona. Yksityisnosto on ennakkoon nostettua tulo-osuutta kyseiselle yhtiömiehelle. (Sirkiä 2021b.)

3.4.4 Tuloverotus yhtiömiesten voitonjako-osuuksista

Yrittäjien (s.a) mukaan avoimen yhtiön verotettava tulos lasketaan elinkeinoverolain mukaisesti. Mikäli yhtiö on edellisinä tilikausina tehnyt vahvistettuja tappioita, vähennetään ne ensin yhtiön tekemästä tuloksesta. Mahdollisten tappioiden vähennyksen jälkeen tulos voidaan jakaa ja se verotetaan pääomatulona yhtiömieheltä.

Verotettavan tulon lisäksi edellisen verovuoden nettovarallisuudesta lasketaan yhtiömiehelle ansiotulo-osuus, joka verotetaan niin ikään ansiotulojen verotuksen mukaisesti. Nettovarallisuus saadaan laskelmalla varojen ja velkojen erotus, jonka jälkeen summaan lisätään 30 % verotettavan vuoden päättymistä

edeltäneiltä 12 kuukaudelta yhtiön maksamista palkoista (ennakkopidätyksen alaisia). (Yrittäjät s.a.)

VEROTETTAVA TULO	
Tilikauden tulos ennen veroja	969 188,41
Lisättävät erät	
(+) Edustuskulut 50 %	26 736,23
(-) Verojen hyvityskorot	15,15
Verotettava tulo	995 909,49
(-) Käyttämättömät tappiot edel. Tilik.	0,00
Oikaistu verotettava tulo	995 909,49

NETTOVARALLISUUS	
Nettovarallisuus edellisestä taseesta (verotuspäätökseltä)	2 146 441,42
(+) 12 kk aikana maksetut palkat 30 %	229 906,00
Netovarallisuus	2 376 347,42

Kuva 2. Verotettava tulo ja nettovarallisuuslaskelma

Kun yhtiön verotettava tulo ja nettovarallisuus on laskettu (kuva 2), jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osuudet yhtiömiesten kesken yhtiöosuuden mukaisesti. Yhtiömiesten ansiotulon osasta tehdään vielä 5 %:n yrittäjävähennys, jonka jälkeen saadaan lopullinen verotettava ansiotulon määrä (kuva 3).

Verotettava tulo	995 909,49
Pääomatulo 20 % nettovarallisuudesta	475 269,48
Ansiotulo	520 640,01
VASTUUNALAINEN YHTIÖMIES A	
Yhtiöosuus / Osuus tulosta ja nettovarallisuudesta	40 %
Verotettava tulo	398 363,79
Yhtiömiehen nettovarallisuus	950 538,97
Pääomatulo	190 107,79
Ansiotulo	208 256,00
Yrittäjävähennys 5 %	19 918,19
Verotettava ansiotulo	188 337,81
VASTUUNALAINEN YHTIÖMIES B	
Yhtiöosuus / Osuus tulosta ja nettovarallisuudesta	60 %
Verotettava tulo	597 545,69
Yhtiömiehen nettovarallisuus	1 425 808,45
Pääomatulo	285 161,69
Ansiotulo	312 384,00
Yrittäjävähennys 5 %	29 887,28
Verotettava ansiotulo	282 506,72

Kuva 3. Tulo-osuuksien jakautuminen

Pääomatulon verotusperiaate on seuraava: Pääomatulo-osuutta verotetaan 30 %:n verokannan mukaan. Yli 30 000 euron pääomatuloista verotetaan 34 %:n verokannan mukaan. Ansiotulo-osuutta puolestaan verotetaan yrittäjän ansiotulona progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. (Yrittäjät s.a.)

HENKILÖVEROTUS			
	%	YHTIÖMIES A	YHTIÖMIES B
Pääomatulo		190 107,79	285 161,69
Pääomatulovero (30 000 € asti)	30 %	9 000,00	9 000,00
Pääomatulovero (yli 30 000 €)	34 %	54 436,65	86 754,97
Pääomaveroja maksettava yhteensä		63 436,65	95 754,97
Pääomatulon osuus yhtiömiehelle verojen jälkeen		126 671,14	189 406,72
Ansiotulo		188 337,81	282 506,72
Ansiotulovähennys (ansiotulot yli 94t€)		0	0
Kunnallisverotus 2023			
Kunnallisvero	9,36 %	17 628,42	26 422,60
Kirkollisvero	1,45 %	2 730,90	4 096,35
Päivärahamaksu	1,36 %	2 561,39	3 842,09
Päivärahamaksun korotus	0,23 %	433,18	649,77
Yle-vero	2,50 %	4 708,45	7 062,67
Sairaanhoidon maksu	0,60 %	1 130,03	1 695,04
Sairaanhoidon maksun korotus	0,97 %	1 826,88	2 740,32
Valtion tulovero 2023			
Vero alarajan kohdalla (85 800 €)		22 727,61	22 727,61
Vero alarajan ylittävistä tulon osasta	44 %	45 116,64	86 550,96
Ansiotuloveroa maksettava yhteensä		98 863,49	155 787,39
Ansiotulon osuus yhtiömiehelle verojen jälkeen		89 474,32	126 719,33

Kuva 4. Henkilöverotus

Laskelmassa (kuva 4) on laskettu henkilöverotusta vuoden 2023 veroprosenteilla edellä mainitun pääoma- ja ansiotuloverotuksen mukaisesti.

4 OSAKEYHTIÖN VEROTUS JA VOITONJAKO

Osakeyhtiön pääasiallinen tarkoitus on tuottaa voittoa yhtiön osakkeita omistaville. Voittoa jaetaan yhtiöstä osingonjaolla ja voitonjakokelpoisten varojen sallimissa rajoissa. (Hämäläinen 2017, luku 1.1.5.1.)

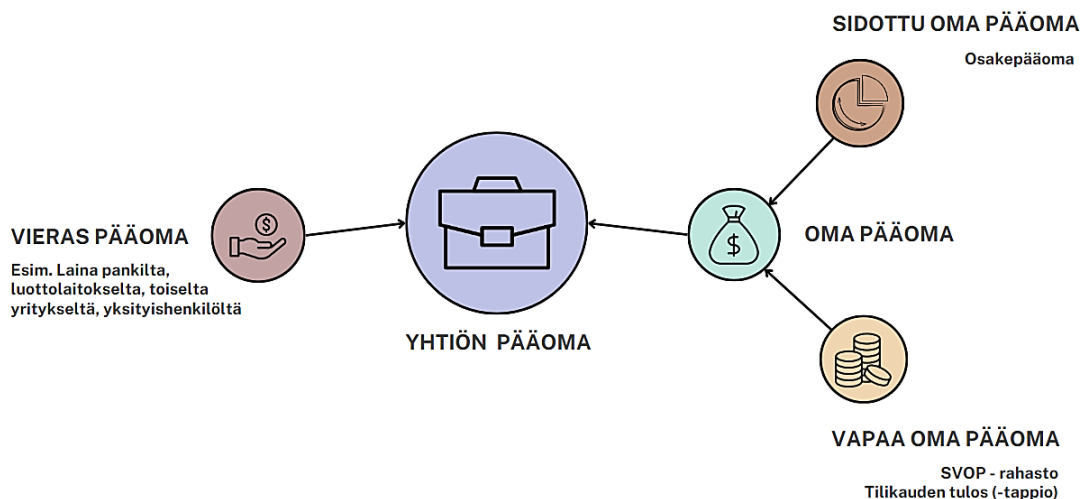
Verohallinnon (2024) mukaan Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen yhteisö, joka maksaa tuloveroa 20 % yhtiön tekemästä tulosta. Tuloverotus ei siis kohdistu yhtiön osakkaisiin, eivätkä näin ollen osakeyhtiön omistavat tahot voi käyttää yhtiön tuloja omiin yksityiskäyttöihin veroseurauksetta. Osakkaita

verotetaan vasta, kun yhtiön osakkeita omistava henkilö saa tuloa yhtiöstä osinkona tai palkkatulona (Verohallinto 2024b.)

4.1 Osakeyhtiön oma pääoma

Raukomaan (2021) mukaan pääoma on yhtiön resurssia, jota se pystyy hyödyntämään kaupallisesti, esimerkiksi koneet, kalusto sekä rahavarat. Pääoma jakautuu kahteen pääomaluokkaan ja ero niiden välillä voidaan selventää sillä, onko pääoma palautettava takaisin vai ei.

Vieras pääoma on resurssia, joka tulee palauttaa jonkun aikamäärään aikana takaisin sen luovuttaneelle taholle. Yleisin esimerkki tästä on pankkilaina. Oma pääoma puolestaan on yhtiölle annettua tai yhtiön itse tekemää resurssia, jonka yhtiö omistaa, eikä sillä näin ollen ole palautusvelvoitetta. Oma pääoma itsessään pitää sisällään kaksi ryhmää, joita ovat sidottu oma pääoma ja vapaa oma pääoma. (Raukoma 2021.) Kuvassa 5 olen havainnollistanut yhtiön pääomarakenteen muodostumista.

Kuva 5. Osakeyhtiön pääomarakenne

Kyläkallion ym. (2020) mukaan taseessa sidottua omaa pääomaa voidaan kuvata osakepääomalla, arvonkorotus-, käyvänarvon ja uudelleenarvostusrahastoilla (kuva 6). Vapaata omaa pääomaa ovat taas muut rahastot sekä edellisten tilikausien että kuluvan tilikauden voitot tai tappiot. Siinä missä tilikaudella tehty voitto kasvattaa yhtiön vapaata omaa pääomaa, vastaavasti tilikaudella

mahdollisesti tehty tappio pienentää oman pääoman määrää tai huonossa tapauksessa massiivisella tappiolla pääoma voidaan jopa menettää täysin. (Kyläkallio ym. 2020, 749.)

VA ST A T T A V A A

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma	2 500,00
Arvonkorotusrahasto	0,00
Käyvän arvon rahasto	0,00
Muut rahastot	
Sijoitetun oman pääoman rahasto	3 300,00
Voitto/tappio edell. tilik.	1 806,30
Tilikauden tulos	426,93
	<hr/>
	8 033,23

Kuva 6. Oman pääoman esitys esimerkki taseessa

Osakeyhtiön oma pääoma on keskeisessä roolissa, sillä voittoa tavoittelevan yhtiön voitonjako on sidoksissa oman pääoman arvoon. Osakeyhtiön oma pääoma alkaa yleensä muodostumaan yhtiön perustamisvaiheessa, kun yhtiön osakepääoma merkitään tai hankitaan rahoitusta. (Hämäläinen 2017, luku 1.1.5.1.)

4.1.1 Sidottu oma pääoma

Suomi.fi:n (2023) mukaan osakeyhtiön perustamisvaiheessa osakepääomaan vaikuttaa sijoitettavan alkupääoman suuruus. Osakepääoma muodostuu yksittäisten keskenään samansuuruisten ja hintaisten osakkeiden yhteenlasketusta arvosta eli merkintähinnasta. Perustamissopimuksessa esitetään kaikkien tulevien osakkaiden osakemäärät. Sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä osakkeet merkitään, mikä tarkoittaa käytännössä osakkeiden ostoa. Jokainen osakas on näin ollen velvollinen suorittamaan osakkeiden määrän ja niiden yhteenlasketun arvon mukaisen maksun yhtiön tilille (Suomi.fi 2023). Laissa perusolettamus on, että osakkeiden merkitseminen ja merkittyjen osakkeiden lunastaminen (maksaminen) suoritetaan rahassa. On kuitenkin mahdollista, että osakkeiden merkintähinta voidaan erikseen määrätä maksettavaksi apportiomaisuudella joko kokonaan tai osittain (Villa 2023, luku 3.2.2).

Yrityksen perustaminen.netin (s.a) mukaan osakeyhtiöllä tulee olla vähintään yksi osake, mutta suositeltavaa on, että yhtiöllä olisi osakkeita lukumäärällisesti useampia. Tällöin yksittäisen osakkeen hinta laskee ja esimerkiksi tulevaisuudessa on helpompi myydä yksittäisiä osakkeita niin halutessaan, eikä yksittäisen osakkeen hinta karkaa liian korkeaksi. Nykyään osakeyhtiön perustamisvaiheessa ei lakisääteisesti vaadita kuitenkaan minimialkuperäistä pääomaa. Perustamisvaiheessa osakepääoman suuruudeksi merkitään tällöin 0 euroa. (Yrityksen perustaminen.net s.a.)

4.1.2 Sijoitettu vapaa oma pääoma

SVOP-rahasto eli sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto on tili, johon voidaan sijoittaa varoja kuten osakkaiden pääomasijoituksia, voittovaroja tai varoja yritysjärjestelyjen yhteydessä (Raukoma 2021). Tällaiset edellä mainitut sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoinnit nostavat yhtiön nettovarallisuutta (nettovarallisuus = varat - velat), kun taas nettovarallisuuden aste vaikuttaa osakeyhtiössä siihen, kuinka paljon se pystyy jakamaan voittovaroja huojuennettuna osinkona (Yrityksen nettovarallisuus s.a).

Raukomaan (2021) mukaan kun sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon sijoitetut varoja jaetaan, varojenjakoa suoritetaan kaikkien osakkeenomistajien kesken heidän omistussuhteensa mukaisesti riippumatta siitä, kuka sijoituksen on rahastoon tehnyt. Sellaisissa yhtiöissä, joissa osakkeiden omistajia on enemmän kuin yksi, tämä tarkoittaa käytännössä usein sitä, että jokainen osakas sijoittaa rahastoon suhteessa osakkuuteensa. (Raukoma 2021.)

Verohallinnon (2023c) mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston muodostaminen toimintamuodonmuutoksen yhteydessä on mahdollista vain silloin, kun edeltäneeseen yhtiömuotoon (avoin yhtiö) on tehty pääomasijoitus. Pääomasijoitus voidaan näin ollen merkitä myös uuden osakeyhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Tällaisia pääomasijoituksia voivat olla esimerkiksi aiemmin henkilöyhtiöön tehtyjä lisäsijoituksia tai yhtiömiehen nostamatonta voitto-osuutta. (Vero 2023c.)

4.2 Osakkeiden omistus

Villan (2023) mukaan osakeyhtiön osake on osuus, joka oikeuttaa yhtiön oikeuksiin ja vastuisiin. Se henkilö, joka omistaa yhtiöstä osakkeen tai osakkeita, on oikeutettu saamaan sen tuottamat oikeudet yhtiöstä, sekä kantamaan vastuun, johon omistus osuus velvoittaa. Osakkeeseen sisältyvät oikeudet ja velvoitteet määräytyvät osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen, perustamissovimuksen tai osakkeen merkintäehtojen mukaisesti. Tämän vuoksi ei voida määrittää mitään selkeää linjausta osakkeen tuomista oikeuksista tai vastuista, sillä ne voidaan suhteellisen laaja-alaisesti räätälöidä kunkin osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti. (Villa 2023, luku 4.2.)

Osakeyhtiön toimintamalli on toimia pääomayhtiönä, jossa yhtiön osakkeiden omistajat ovat pääsääntöisesti vastuussa yhtiön velvoitteista siihen sijoittamallaan pääomalla. Osakkeen omistajien vastuut ovat rajoitetut, mikä tarkoittaa sitä, että yhtiöön sijoittanut henkilö ei vastaa henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön vastuista ja veloista vaan ainoastaan osakkeisiin sijoittamallaan varoilla (Yrityksen perustaminen.net s.a). Edellä mainittu tarkoittaa myös käytännössä sitä, että osakkeen omistajan suurin riski on menettää yhtiön osakkeisiin sijoittamansa pääoma. Voiton määrää puolestaan ei periaatteessa ole rajoitettu, joten osakkeen omistajilla on lähtökohtaisesti korkeampi motiivi saada osakeyhtiö tuottamaan voittoa ja sitä kautta saada osakkeiden arvo kohoamaan (Villa 2023, luku 4.2).

Omistajan äänivalta yhtiökokouksessa ja voitto-osuus yhtiöstä on suorassa suhteessa osakkeiden määrään, johon osakas on sijoittanut. Mitä enemmän yhtiön osakkeita omistaa, sen suurempi voitto-osuus hänelle kuuluu. (Suomi.fi 2023.)

Villan (2023) mukaan osakeyhtiön osakkeet ovat vapaasti vaihdannaisia eli niitä koskee vapaan luovutettavuuden periaatteet. Osakkeiden vapaa luovutettavuus mahdollistaa osakkeen omistajan irrottautumisen osakeyhtiöstä, joka tunnetaan nykypäivänä myös nimityksellä *EXIT*. Vapaaseen luovutukseen voidaan tehdä yhtiöjärjestyksessä rajoituksia osakeyhtiölaissa määritettyjen lunnastus- ja suostumuslausekkeiden mukaisesti. Yksityisissä osakeyhtiöissä yleisesti osakkeenomistajat voivat sitoutua edellä mainittuihin lausekkeisiin

esimerkiksi etuosto-oikeudellisilla sopimusoikeusperusteilla. (Villa 2023, luku 2.5.)

Keskeisimpiä oikeuksia, johon osakkeen omistus oikeuttaa, ovat varallisuusoi-
keudet. Näihin kuuluvat muun muassa oikeudet jako-osuuteen, osinkoon sekä
etuoihteuten merkitä yhtiön uusia osakkeita. (Villa 2023, luku 3.2.)

4.3 Voiton ja varojen jako osakeyhtiöstä

Hämäläinen (2017) toteaa, että osakeyhtiön voitonjaon tyyppisin käytetty
muoto on osingonjako, joka suoritetaan tilikausien voitoista kertyneistä voitto-
varoista. Varoja voidaan lisäksi jakaa myös vapaan pääoman rahastoista, esi-
merkiksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta, mikäli yhtiössä on ra-
hastoitu varoja. Mikäli yhtiö on tehnyt tappiota tilikaudella, ei yhtiöllä välttä-
mättä ole tarpeeksi varoja jaettavaksi, sillä tappio pienentää yhtiön omaa pää-
omaa. Varoja voidaan jakaa yhtiöstä myös alentamalla osakepääomaa, hank-
kimalla tai lunastamalla omia osakkeita sekä purkamalla yhtiö. (Hämäläinen
2017, luku 1.1.5.2.)

Sirkiän (2021) mukaan osakas voi saada yhtiöstä lisäksi myös palkkatuloa,
päivärahaa ja kilometrikorvauksia. Yritys voi lisäksi vuokrata omaisuuttaan
osakkaan käyttöön. Näistä yleisimpiä ovat autot ja asunnot. Yksityisotot eivät
osakeyhtiössä ole mahdollisia, eikä yhtiön varoilla voida kustantaa yrityksen
omistajan yksityiskuluja. (Sirkiä 2021a.)

4.3.1 Osingonjako

Kyläkallion (2020) mukaan osingonjaosta päätetään yleensä kerran tilikauden
aikana ja sen maksu suoritetaan kertaeränä, pääsääntöisesti aina rahassa.
Päätöksen osingonjaosta tekee yhtiökokous viimeksi vahvistetun tilinpäätök-
sen perusteella. Mikäli yhtiö on tilintarkastusvelvollinen, on tilinpäätöksen ol-
tava myös tilintarkastettu ja yhtiökokouksella vahvistettu, ennen kuin yhtiöko-
kous tekee päätöksen osingon jakamisesta. Vaikka tilinpäätös osoittaisi yhti-
öllä olevan jaettavia varoja, on hallituksen kannettava velvollisuutensa arvioi-
malla huolellisesti yhtiön maksukyky, joka ei saa vaarantua voitonjaon seu-
rauksena. Yhtiöllä ei välttämättä tarvitse olla osingonjakoa vastaavaa summaa
pankkitilillään, vaan riittää, että vapaa oma pääoma osoittaa yhtiöllä olevan

varallisuutta kattamaan varojenjako. Yhtiö voi esimerkiksi myydä omaisuuttaan maksaakseen varoja ulos yhtiöstä. (Kyläkallio ym. 2020, 1089.)

Yhtiön edellisen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen nettovarallisuus (kuva 7) on pohjana sille, kuinka paljon osakeyhtiö pystyy jakamaan voittovaroja eli osinkoa yrityksestä ulos.

Laskelmassa käytetään pääsääntöisesti edellistä vahvistettun taseen tietoja

Omapääoma

(+) varaukset (verotusperusteiset)

(+) poistoero

(+) sijoitusten arvonalentumiset

(+) kiinteistön poistamattoman hankintamenon ja verotusarvon erotus

(+) arvopaperin poistamattoman hankintamenon ja verotusarvon erotus

(-) pitkävaikutteiset menot (ei varallisuusarvoa)

Nettovarallisuus

Kuva 7. Osakeyhtiön nettovarallisuuden laskentaesimerkki

Pääsääntöisesti nettovarallisuus on sama kuin taseessa esitetty oma pääoma. Poikkeuksena tähän ovat yhtiöt, joiden omistuksessa on kiinteistöjä tai käyttöomaisuusosakkeita esimerkiksi tytäryhtiöstä. Nettovarallisuus voidaan siis myös laskea taseesta laskukaavalla: Taseen vastaava yhteensä miinus vieras pääoma eli velat yhteensä. (Yrityksen nettovarallisuus s.a.)

4.3.2 Vapaan pääoman varojenjako

Hämäläisen (2017) mukaan osakeyhtiöllä voi omassa pääomassa esiintyä *sijoitetun osakepääoman* lisäksi *sijoitettua vapaata omaa pääomaa*. Varojen jaon peruseriaate on, että ainoastaan *vapaan oman pääoman* varoja voidaan jakaa.

Jakokelpoisten varojen määrä perustuu viimeiseen vahvistetun tilinpäätöksen vapaan pääoman varoihin (voittovarot + (vapaan oman pääoman rahasto)). Ennen varojenjako on kuitenkin muistettava vähentää vielä mahdolliset kehitysmenot, ennen kuin jaettava määrä saadaan selville. (Hämäläinen 2017, luku 1.1.5.2.)

Veronhallinnon (2023) mukaan osingon voitonjaossa sekä varojenjaossa vapaan oman pääoman rahastosta on noudatettava keskenään samoja menetelmiä. Päätöksessä voiton- tai varojenjaosta on mainittava, mitä varoja jaetaan sekä jaettavan summan määrä. On siis muistettava, että varojenjakopäätöksessä tulee selkeästi ilmaista, onko kyseessä voitonjako vai varojenjako vapaan oman pääoman rahastosta ja jos kyseessä jälkimmäinen, niin minkä nimisestä rahastosta on kyse.

Vapaan oman pääoman varoja voidaan poikkeustapauksissa myös palauttaa luovutuksena, mutta kuten sana *poikkeustapaus* antaa ymmärtää, ei tällainen käsittelytapa ole yleinen, ja luovutuksen tulee täyttää tarkat kriteerit. Pääomasijoituksen palautusta (palautettavaa sijoitettua vapaata omaa pääomaa) voidaan käsitellä luovutuksena esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, kun sijoitus on tehty alle 10 vuoden sisällä ja voidaan todeta kyseisen sijoituksen olleen nimenomaisesti pääomasijoitusta. Tämän vuoksi vapaan oman pääoman rahastojen nimeäminen ja erittely kirjanpidossa on suotavaa. (Verohallinto 2023c.)

4.4 Osakeyhtiön verotus

Tampereen yliopiston (s.a) mukaan osakeyhtiön verotuksen perusteena on yhtiön tilikauden aikana tekemä tulos. Verotettava tulos saadaan vähentämällä veronalaisista tuloista vähennyskelpoiset kulut. Vähennyskelpoisiin kuluihin luokitellaan kaikki tulonhankintaan liittyvät kulut. Suurempia investointityyppisiä hankintoja vähennetään poistoilla, eli suuren hankinnan vähennysosuus pilkotaan pienempiin eriin ja jaetaan useammalle vuodelle. (Tampereen yliopisto s.a.)

Osakeyhtiö vastaa itse verovelvollisuudestaan, eli yhtiön tekemää tulosta verotetaan suoraan 20 %:n yhteisöverokannan mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että yhtiön tekemästä tuloksesta maksettava vero ei vaikuta osakkeenomistajan omaan henkilökohtaiseen verotukseen. (Verohallinto 2024a.)

Yleisradioveron (Yle-vero) määrä määräytyy tuloveron tavoin yhtiön verotettavan tuloksen mukaisesti. Yle-veron määrä on 140 euroa, kun yhtiön verotettava tulos on vähintään 50 000 euroa. Sen lisäksi 50 000 euron ylittävältä osalta veroa maksetaan 0,35 %:n verran. (Verohallinto 2022b.)

Kuvassa 8 on esitetty verotettavan tulon muodostuminen vähennyksineen ja lisäyksineen sekä pakolliset verot, joita ovat tulovero sekä yleisradiovero. Kuva 8 on erillinen otos verolaskelmasta, joka on kokonaisuudessaan nähtävillä liitteessä 3.

VEROTETTAVA TULO

Tilikauden tulos ennen veroja

(-) Yrittäjien palkat

Muut huomioon otavat erät

(+) Edustuskulut 50 %

(+) Sakot, rangaistusmaksut

(+) Verojen viivästymiskulut

(+) Rahoitusarvopapereiden arvonalennukset

(+) Lahjoitukset (vähennyskelvottomat)

(+) Muut vähennyskelvottomat kulut

(-) Koulutusvähennys

(-) Rahoitusarvopapereiden arvonalennusten palautukset

(-) Verovapaa osinko (listaamattomasta oy:sta)

(-) Verojen hyvityskorot

Verotettava tulo

(-) Käyttämättömät tappiot edel. Tilik.

Oikaistu verotettava tulo

Yle-Vero

Veron osuus verotettavasta tulosta alarajan kohdalla (50 t€)

Veron osuus verotettavasta tulosta (yli 50 t€) 0,35 %

Yle-vero yhteensä

Tulovero 20 %

Tuloveron osuus

(-) Maksettavaksi määrätty tuloveron ennakko

(+) Yle-vero

Verot yhteensä

Kuva 8. Osakeyhtiön tuloverolaskelma

Yrityksen perustaminen.netin (s.a) mukaan osakeyhtiön tulee käytännössä maksaa verovuoden aikana tuloveroa ennakkoveron muodossa. Ennakkovero

perustuu edellisen vuoden veroilmoitukseen, ja sitä maksetaan joko kuukausittain tai kaksi kertaa tilikauden aikana. Uuden yhtiön ennakkovero puolestaan perustuu arvioon yhtiön tuottamasta tulosta. Mikäli ennakkoveroa on maksettu liian vähän verrattuna yhtiön lopulliseen tuloon nähden, tulee yhtiön maksaa jäännösvero ja puolestaan liikaa maksetuista ennakkoveroista yhtiö saa veronpalautusta. (Osakeyhtiön verotus ja yhteisövero s.a.)

4.4.1 Varojen jaon verotus

Osakeyhtiön ulos maksamasta osingosta verot tilittää osakkeenomistaja itse henkilökohtaisessa verotuksessaan. Osinkoa verotetaan pääomatulona tai ansiotulona. Osa osingoista voi olla myös verotonta. Henkilöverotuksen veroprosentit määräytyvät kunnallisveroprosenttien sekä tuloveroprosenttien mukaisesti, mikä saattaa vaihdella verovuosittain. Kuva 9 on tuloveroasteikosta vuodelta 2024 (Verohallinto 2024a.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
0–20 500	0	12,64
20 500–30 500	2 591,20	19
30 500–50 400	4 491,20	30,25
50 400–88 200	10 510,95	34
88 200–150 000	23 362,95	42
150 000–	49 318,95	44
Veroprosentti –pääomatulot		
30 000 euroon asti	30 %	
ylä 30 000 eurosta	34 %	

Kuva 9. Tuloveroasteikko 2024

Osingonjaon verotus määräytyy sen mukaan, kuinka monta prosenttia osinkoa jaetaan osakkeiden yhteenlasketusta matemaattisesta arvosta.

Nettovarallisuus	2 146 441,42
Osakkeiden määrä (ulkona oleva)	100 kpl
Osakkeen matemaattinen arvo	21 464,41 (2 146 441,42/100)

Kuva 10. Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen

Osakkeen matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön nettovarallisuus jaetaan osakkeiden määrällä, kuten kuvassa 10 on esitetty.

Yrityksen perustaminen.netin (s.a) mukaan verotuksessa on määritetty kevenys, joka koskee enintään 8 %:n osinkoa osakkeiden matemaattisesta arvosta. Tätä verotuksellisesti kevyempää osinkoa kutsutaan huojennetuksi osingoksi, joka on 25 %:n osalta pääomatuloveronalaista tuloa ja loput 75 % ovat verotonta tuloa. Kuvassa 11 on esitetty vaiheittain, kuinka huojennetun osingon osuudet jakautuvat ja kuinka verotettavat osuudet saadaan selville.

OSINGONJAKO

Nettovarallisuus	2 146 441,42
Osakkeiden määrä (ulkona oleva)	100 kpl
Osakkeen matemaattinen arvo	21 464,41
8 % vuotuinen tuotto (max. osinko)	171 715,31
Osinko per osake	1 717,15
Päätöksen mukainen jaettava osinko	171 715,00
<i>(Hallituksen ehdotuksen ja yhtiökokouksen päätöksen mukainen)</i>	
Maksimi osinko 8% mukaisesti	171 715,31
8 % vuotuisen tuottoon asti jaetaan osinkoa:	
Verovapaata osuutta 75 %	128 786,49
Pääomatuloa 25 %	42 928,83
8 % vuotuisen tuoton ylittävältä osalta:	
Verovapaa tuotto 25 %	-0,08
Ansiotuloa 75 %	-0,24

Kuva 11. Osingonjaon perusta

Huojennettua osinkoa voidaan maksaa verovuoden aikana yhteensä enintään 150 000 euroa per henkilö. Mikäli pääomaosinkoa kertyy yli 150 000 euroa, ylimenevä osuus jakaantuu niin, että 85 %:n osuus on veronalaista pääomatuloa ja loput verotonta tuloa.

Osingonjaosta saatavien tuottojen verotus kasvaa myös silloin, jos yhtiöstä jaetaan osinkoa enemmän kuin huojennetun osingon määrä olisi eli yli 8 % matemaattisesta arvosta. Yli 8 %:n menevää osinkoa verotetaan ansiotulona eli progressiivisen veroasteikon mukaisesti. Ansiotulo-osuus ylittävältä osalta on 75 % ja verovapaata osuutta 25 %. (Osakeyhtiön verotus ja yhteisövero s.a.)

4.4.2 Omistajan palkan verotus

Tilitoimisto Capitalin (2023) mukaan osakeyhtiön osakkaalle voidaan maksaa myös palkkatuloja. Yrittäjän palkan nostamiseen yhtiöstä tai sen määrään vaikuttaa usein yhtiön tekemä tulos. Jossain tilanteissa yrittäjän palkanmaksulla voidaan optimoida kokonaisverotusta, jolloin yrittäjän nostama palkka vähentää yhtiön verotettavaa tulosta. Toisaalta taas yrittäjä maksaa itse ansioveroa henkilökohtaisessa verotuksessaan palkkatuloista.

Voidaan ajatella, että pienempää tai heikkoa tulosta tekevän yrityksen ei kannata pienentää tulosta jo entisestään yrittäjälle maksettavalla palkalla, vaan yrittäjän palkkamenot tulisi olla mahdollisimman kevyet. Tavoitteena tällaisessa menettelyssä usein on kasvattaa yhtiön omaa pääomaa. Tämä taas puolestaan mahdollistaa osingonjaon, ja näin ollen yrittäjä pystyy kotiuttamaan varoja kevyemmällä verotuksella kuten luvussa 4.1.1. on esitetty.

Kun yritys tekee hyvää tulosta, voidaan yrittäjän palkanmaksulla pyrkiä niin sanottuun verojen optimoimiseen, joka usein tarkoittaa sitä, että yrittäjälle maksetaan vuodessa palkkaa noin 40 000 euroa, jonka lisäksi kotiutetaan varoja huojennetulla osingonjaolla. Näin voitoista osa jätetään kerryttämään yhtiön varallisuutta, joka mahdollistaa myös jatkossa suurempien osinkojen jaon huojennettuna. Palkan lisäksi yrittäjä pystyy maksamaan itselleen kulukorvauksia verottomana esimerkiksi oman auton käytöstä ja päivärahoina. (Tilitoimisto Capital 2023.)

5 YHTIÖMUODONMUUTOKSEN VEROMUUTOKSET JA -LASKELMAT TOIMEKSIANTOYHTIÖSTÄ

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni prosessuaalista osuutta, jossa esitellään yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yhtiön verotukseen. Verotuksen muutoksia tarkastellaan verolaskelmien avulla sekä verrataan muutoksien vaikutusta yhtiömuodon vaihtuessa avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi.

Tarkastelen avoimen yhtiön verotusta 2023 tilinpäätöstietojen sekä verolaskelman pohjalta, jotka yhtiön kirjanpitäjä on minulle luovuttanut yhtiön johdon luvalla. Tiedoissa ei ilmene nimiä tai muita yksityiskohtia, jonka perusteella ne voitaisiin yhdistää kyseeseen yhtiöön tai yhtiön omistajiin.

Avoimen yhtiön verolaskelmien lisäksi olen laatinut saman tilinpäätöksen pohjalta verolaskelmat osakeyhtiön muodossa, jotta yhtiömuodosta riippuvainen verotus olisi keskenään kaikista vertailukelpoisin ja selkein yhtiön johdolle.

Tarkoituksena on havainnollistaa laskelmien avulla yhtiön johdolle, miten yhtiön tulosta sekä osakkaita olisi käytännössä verotettu, mikäli avoin yhtiö olisi-kin ollut osakeyhtiö jo tilikaudella 2023.

Näiden vertailulaskelmien avulla pystyn selvittämään paremmin uuden osakeyhtiön johdolle, kuinka verotus muuttuu ja mitä hyötyjä siitä tulevaisuudessa saadaan, mikäli yhtiön tuloskehitys jatkaa vastaavalla tasolla.

5.1 Toimeksiantajan ja yhtiömuodonmuutoksen pohjatiedot

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii yhtiö, joka on perustettu 70-luvun alussa. Yhtiö aloitti toimintansa avoimena yhtiönä kahdella yhtiömiehellä. Yhtiömiesten alkuperäinen ajatus oli toimia niin sanotusti kevyesti ja sivutoimisesti, jonka vuoksi yhtiömuodoksi valikoitui avoin yhtiö. 2000-luvulla yhtiö kasvoi kolmella yhtiömiehellä, jonka jälkeen yhtiömiehiä oli yhteensä viisi.

2010-luvulla yhtiössä on toteutettu sukupolvenvaihdos sekä perustajayhtiömiesten ulososto, jonka seurauksena avoimen yhtiön yhtiömiesten lukumäärä muuttui viidestä kolmeen ja sittemmin kolmesta takaisin alkuperäiseen lukumääräänsä kahteen yhtiömieheen.

Nykyisten yhtiömiesten yhtiöosuudet on jaettu niin, että yhtiömiehen A yhtiöosuus on 40 % ja yhtiömies B:n yhtiöosuus on 60 %. Yhtiöosuudet on määritetty alkuperäisen yhtiöpanoksen perusteella, jotka on perustamisvaiheessa yhtiömiesten osalta päätetty. Yhtiömiesten yhtiöosuudet ovat sukupolvenvaihdoksen yhteydessä ostettu samassa suhteessa kuin alkuperäiset yhtiöosuudet.

Yhtiö on ollut tuloshakuinen ja myös tehnyt viime vuosina tuloskasvua. Tulevaisuuden näkymät sekä tuloshakuisuus olivat pohjana sille, kun yhtiömuodon muuttamista on lähdetty suunnittelemaan. Yhtiön johdon mukaan olennaisia

tekijöitä yhtiömuodon muuttamisen ajankohdalle oli yhtiömiesten lukumäärä, yhtiön tuottama tulos, investoinnit sekä tulevaisuuden suunnitelmat, jotka paranevat osakeyhtiön myötä.

Avoimen yhtiön viimeiset tilikaudet ovat yhtiömuodon muutoksen takia jaksotettu niin, että viimeisin avoimen yhtiön 12 kuukauden mittainen tilikausi on ajalta 1.6.2022–31.5.2023. Tekemissäni verolaskelmissa (liite 1 ja 2) on käsitelty kyseisen tilikauden vahvistetusta tilinpäätöksestä saatuja lukuja. Avoin yhtiö on toiminut vielä lyhennetyn tilikauden ajalla 1.6.2023–29.2.2024.

Yhtiö päätti toimintansa avoimena yhtiönä 29.2.2024 tekemällä tilikaudella voittoa 611 092,84 euroa, johon purettiin yhtiön toimintavarausta yhteensä 229 906,00 euroa. Näin ollen avoimen yhtiön viimeisin tilikauden tulos oli 840 998,84 euroa. Avoimen yhtiön oma pääoma oli puolestaan 1,9 miljoonaa euroa, ja se sisältää edellä mainitun tilikauden tuloksen sekä yhtiömies A:n 595 443,07 euron ja yhtiömies B:n 466 025,64 euron pääomat. Taseen loppusumma oli 2,36 miljoonaa euroa. Kaikki luvut laskelmissa ja tässä työssä pohjautuvat yhtiön luovuttamiin tietoihin.

Avoin yhtiö vaihtui osakeyhtiöksi tämän opinnäytetyön aikana 1.3.2024. Molemmat yhtiömiehet jatkoivat uuden osakeyhtiön osakkaina ja yrityksen palveluksessa. Osakkeiden omistussuhde jakaantui samassa suhteessa kuin avoimessa yhtiössä eli 40 %:n ja 60 %:n osuuksin. Osakkeita on yhteensä 1 000 kappaletta, eikä osakkeilla ole nimellisarvoa. Osakeyhtiö päätettiin aloittaa ilman osakepääomaa.

Avoimen yhtiön 1,9 miljoonan euron oma pääoma siirtyi yhtiömuodon muutoksessa osakeyhtiölle lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan ja muodostui näin ollen yhtiön velaksi osakeyhtiön osakkaille. Myöhemmin osa tästä velasta on konvertoitu sijoitettuun vapaaseen omaan pääomaan. Osakeyhtiön ensimmäisellä tilikaudella osakkaille ei makseta palkkaa, vaan yhtiö lyhentää velkaansa osakkaille.

5.2 Avoimen yhtiön verolaskelmat verovuonna 2023

Avoimen yhtiön verolaskelmat pohjautuvat seuraaviin alla oleviin lukemiin ja tietoihin, jotka yhtiö on luovuttanut käyttöni laskelmien tekoa varten.

Viimeinen kokonainen tilikausi oli 1.6.2022–31.5.2023. Tilinpäätöksen vahvistettu tilikauden tulos oli 969 188,41 euroa. Kun Tilikauden tulokseen on lisätty 50 % edustuskuluista, eli yhteensä 26 736,23 euroa ja vähennetty verojen hyvityskorkoja 15,15 euroa, saadaan verotettavaksi tuloksi yhteensä 995 909,49 euroa.

Yhtiön tulos oli erittäin hyvä ja verrattain hiukan suurempi, sillä toiminta varauksista on purettu osittain jo toiseksi viimeisellä tilikaudella yhteensä 16 734,00 euroa. Toimintavarauksen purkaminen vaikutti yhtiön tuloksen kasvuun. Yhtiöllä ei ole käyttämättömiä tappioita edellisiltä tilikausilta (ks. liite 1).

Avoimen yhtiön nettovarallisuus

Avoimen yhtiön nettovarallisuus edellisestä taseesta verotuspäätöksellä oli 2 146 441,42 euroa ja kun tähän lisätään 12 edellisen kuukauden aikana maksetuista palkoista 30 %, eli yhteensä 229 906,00 euroa, saadaan yhtiön nettovarallisuudeksi 2 376 347,42 euroa (ks. liite 1).

Pääomatulon ja ansiotulon jakautuminen

Pääomatuloksi saadaan 475 269,48 euroa, joka on 20 % nettovarallisuudesta. Ansiotulon osuus saadaan puolestaan laskemalla verotettava tulo miinus pääomatulo 20 % nettovarallisuudesta, eli $995\,909,49 - 475\,269,48 = 520\,640,01$ euroa.

Kun jaettavan pääoman ja ansiotulon osuudet ovat tiedossa, voidaan ne jakaa yhtiömiesten kesken yhtiöosuuden mukaisesti, jotka ovat yhtiömies A:n osalta 40 % ja yhtiömies B: osalta 60 %. Verotettavaa pääomatuloa yhtiömiehelle A saadaan 190 107,79 euroa ja yhtiömiehelle B 285 161,69 euroa.

Yhtiömiesten ansiotulo-osuuksista tehdään 5 %:n yrittäjävähennys, joka laskeaan yhtiömiesten verotettavasta tulo-osuudesta. Tämän jälkeen saadaan lopullinen verotettava ansiotulo. Yhtiömies A:n ansiotulo saadaan siis laskelmalla aluksi ansiotulon osuus 208 256,00 euroa. Tästä vähennetään yrittäjävähennys 19 918,19 euroa ($398\,363,79 \cdot 5\%$), jonka jälkeen saadaan verotettava ansiotulo $208\,256 - 19\,918,19 = 188\,337,81$ euroa. Edellä mainittu suoritetaan myös yhtiömiehen B:n osalta ja tulokseksi saadaan 282 506,72 euroa.

Pääoma- ja ansiotulon jakautuminen on laskettu laskelmalla kokonaisuudessaan liitteellä 1.

Henkilöverotus

Avoimen yhtiön verotus toteutuu konkreettisesti henkilöverotuksen puolella. Yhtiömies maksaa oman henkilökohtaisen verotuksensa kautta pääomatulo-vero ja ansiotulo-vero, joka sisältää kunnallisverot sekä valtion tuloveron. Verotuksen pohjana toimii tuloveroprosentit 2023 (Verohallinto 2022) sekä muut palkkakulut (Valtiovarainministeriö s.a).

Pääomatulosta maksetaan veroa 30 % 30 000 euroon saakka. Tämä tarkoittaa molempien yhtiömiesten osalta 9 000 euron maksettavaa veroa. 30 000 euron ylittävältä osalta maksetaan 34 % veroa. Molempien yhtiömiesten pääomatulo-osuudet ovat olleet sen verran suuret, että pääomaveron osuudet ovat olleet yhtiömies A:n osalta yhteensä yli 63 000 euroa ja B:n osalta yli 95 000 euroa (ks. liite 2).

Ansiotulo-osuuden kunnallisverorasite on yhtiömiesten osalta 16,5 % kokonaisansiotulosta. Valtion tuloveroa maksetaan molempien yhtiömiesten osalta ensin alarajan (85 800 euron) kohdalla 22 727,61 euroa, jonka jälkeen ylittäviltä osilta 44 %. Yhteensä ansiotuloistaan yhtiömies A maksaa lähes 99 000 euroa ja yhtiömies B 155 000 euroa.

Yhtiömies A maksaa veroja kokonaisuudessaan yhteensä 162 300,14 euroa ja yhtiömies B puolestaan 251 542,36 euroa. Verorasite on molempien yhtiömiesten osalta yli 40 %. Avoimen yhtiön yhtiömiesten henkilöverotus on laskettu laskelmalla, joka löytyy liitteestä 2.

5.3 Osakeyhtiön verrannolliset verolaskelmat

Koska tämän tutkimuksen aikana uuden osakeyhtiön ensimmäinen tilikausi on toiminut vasta muutaman kuukauden, päädyin käyttämään laskelmissa (liitteet 3–5) tilinpäätökseen 2023 pohjautuvia samoja lukuja kuin avoimen yhtiön laskelmissa. Lukemien osalta on kuitenkin huomioitava, että osakeyhtiön nettovarallisuuteen ei lisätä osuutta maksetuista palkoista. Lisäksi verotettavasta tulosta tulee vähentää yrittäjille oletetusti maksetut palkat. Osakeyhtiön verolaskelmat on tehty hypoteesina mutta yhtiölle mahdollisimman realistisesta kulmasta, jotta kokonaisuus vaikutukset tulisivat esille paremmin. Veroprosentteina on käytetty vuoden 2023 veroasteikkoja.

Osakeyhtiön verotettava tulo

Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja on 969 880,41 euroa. Tästä luvusta vähennetään yrittäjille tilikauden aikana maksetut palkat 184 800,00 euroa. Oletuksena on, että kahdelle osakkaalle on maksettu vuoden aikana 7 700,00 euron kuukausipalkka per osakas.

Yrittäjien palkkojen jälkeen tulokseen lisätään edustuskuluista 50 %. Muita lisäyksiä ei tehdä sillä niitä ei ole. Laskelmassa nämä merkitty harmaaksi (ks. liite 3). Muita vähennyksiä tehdään 15,15 euroa, jotka ovat verojen hyvityskorjauksia. Koska käyttämättömiä tappioita ei edellisiltä tilikausilta ole, saadaan verotettavaksi tuloksi 811 801,49 euroa.

Osakeyhtiön verotettavasta tuloksesta lasketaan yleisradioveron osuus, joka on 50 000 euron kohdalta 140,00 euroa ja ylittävältä osalta 0,35 %. Näin ollen yleisradioveroa maksetaan ylittävästä osasta $811\,801,49 \cdot 0,0035$ euroa. Yhteensä yleisradioveron osuus on 2 981,31 euroa. Osakeyhtiön tuloveroprosentti on 20 %. Tuloveron osuus on verotettavasta tuloksesta 162 360,30 euroa. Veroja maksetaan yhteensä 165 341,60 euroa (ks. liite 3).

Edellä mainitun lisäksi yhtiön tuloksesta maksetaan veroja myös osakkaiden henkilöverotuksen puolella osingon jaon pääomatuloverotuksessa sekä nostettujen palkkojen ansiotuloverotuksessa.

Pääomatulon verotus osingonjaossa

Osingonjakoa esittävässä laskelmassa (ks. liite 4) oletetaan että yhtiön hallitus on ehdottanut ja yhtiökokous päättänyt jakaa osinkoa 8 %:n vuotuisen tuoton mukaisesti 171 715,00 euroa. Tämä tarkoittaa verotuksellisesta näkökulmasta sitä, että vuotuisen tuoton ylittävää osaa ei ole, jolloin osingosta ei niin sanotusti valu ansiotulona verotettavaa osuutta.

Kun vuotuista tuottoa jaetaan, on siitä 75 % verovapaata osuutta ja 25 % verotettavaa pääomatuloa, josta maksetaan 30 %:n ennakkopidätys. Vuotuisen tuoton mukaisesta osingosta veroa maksetaan molempien osakkaiden osalta yhteensä reilu 12 000 eroa. Osakas A saa netto-osinkoa 63 534,55 euroa ja osakas B 95 301,83 euroa.

Liitteessä 4 on pyritty havainnollistamaan kokonaisuudessa osingonjaon yksi laskentaesimerkki.

Osakkaiden palkkatulon henkilöverotus

Osakeyhtiön verotusta laskettaessa on haluttu esittää mahdollisimman realistinen esimerkki yhtiön johdolle osakeyhtiön ja osakkaan verovelvollisuuksista. Näin ollen osakeyhtiön laskelmissa on oletettu osakkaiden nostaneen palkkaa yhtiöstä yhteensä 184 800,00 euroa. Käytännössä yhtiön osakkaat eivät kuitenkaan tule nostamaan palkkoja yhtiöstä osakeyhtiön ensimmäisellä tilikaudella, vaan yhtiö lyhentää velkaansa osakkaille. Velka on muodostunut yhtiömuodonmuutos hetkellä avoimen yhtiön yhtiömiesten yksityistilien saldoista. Nämä saldot on kirjattu osakeyhtiölle lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan velaksi osakeyhtiön osakkaille. Tällä menettelyllä on merkittävä keventävä vaikutus osakkaiden henkilökohtaisessa verotuksessa.

Liitteellä 5 bruttopalkan suuruus on tilikaudella oletettu olevan 7 700,00 euroa kuukaudessa per osakas eli molemmat osakkaat ovat nostaneet yrittäjien palkkaa yhteensä 92 400,00 euroa tilikaudelta. Bruttopalkasta vähennetään kunnallisverot, jonka osuus molempien osakkaiden osalta on ollut noin 15 000 euroa. Lisäksi valtiolle maksetaan tuloveroa tuloveroasteikon mukaisesti veron

alarajan (85 800,00 euron) kohdalla 22 727,61 euroa ja ylittävältä osalta 44 %, joka on 2 904,00 euroa per osakas. Yhteensä palkkatuloista ansiotuloveroa maksetaan 40 849,89 euroa per osakas.

Kun kaikki verot lasketaan yhteen per osakas ja verrataan niitä kokonaistuloihin (sis. pääoma – ja ansiotulot) saadaan kokonaistuloista kokonaisverorasite. Kokonaisverorasite yhtiömies A:n osalta on 28,56 %: ja B:n osalta 24,86 %.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TULOKSET

Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa selkeä dokumentaatio yhtiön johdolle yritysmuodon muutoksen verovaikutuksista. Toimeksiantoyritys oli jo tehnyt päätöksen avoimen yhtiön muuttamisesta osakeyhtiöksi, minkä vuoksi tämän työn päätarkoitus oli selvittää ja osoittaa muutosta koskevat toimet ja hyödyt päätöstä tukeviksi.

Työn tilaajana toimiva yhtiön johto toivoi työn olevan johdonmukainen, selkeä ja tiiviin informatiivinen, josta jäisi yhtiölle dokumentaatio muutoksen merkittävyydestä. Toimeksiantajan toiveiden mukaisesti työ on kirjoitettu heidän näkökulmastaan eikä tutkimuksessa käsitelty osa-alueita, jotka eivät liittyneet heidän toimintaansa tai käytänteisiinsä. Toimeksiantajana toimiva yhtiö on halunnut pysyä anonyyminä. Työ on kirjoitettu tätä toivetta kunnioittaen.

Tämä tutkimustyö on toteutettu laadullisin menetelmin tapaustutkimuksena, sillä tuloksia tarkasteltiin ainoastaan yksilöllisesti tätä kyseistä tapausta ja tilannetta koskien.

Tutkimuksen laskelmien pohjatietona on käytetty avoimen yhtiön vahvistettua tilinpäätöstä 2023. Sen lisäksi yhtiö on luovuttanut käyttöni avoimen yhtiön viimeisen tilinpäätöksen 2024 sekä uuden osakeyhtiön ensimmäisten toimintakuukausien tase-erittelyt ja tuloslaskelmat. Näiden tietojen lisäksi olen saanut yhtiön verolaskelman 2023 sekä muita avustavia laskelmia kuten nettovarallisuus- ja osingonjakolaskelman yhtiön kirjanpitäjältä.

Näiden edellä mainittujen tietojen pohjalta olen koostanut verolaskelmaliitteet 1–5, jonka jälkeen yhtiön kirjanpitäjä on tarkastanut niiden oikeaoppisuuden sekä sisällön informanttisuuden.

Kirjanpitäjän konsultaation sekä yhtiön johdon kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta tutkimuksen tiedot on esitetty realistisina ja niitä voidaan käyttää tutkimuksen lopputuloksen analysointiin.

6.1 Tulokset

Tutkimustuloksien perusteella voidaan todeta, että yhtiön päätös muuttaa yhtiön muoto avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi on täysin perusteltu toimenpide, kun yhtiömuodon muutosta tarkastellaan verohyödyllisestä näkökulmasta.

Kun verrataan avoimen yhtiön ja osakeyhtiön verolaskelmien verorasitteita vuonna 2023 tehtyyn verotettavaan tulokseen, voidaan havaita, että verorasite keventyy huomattavasti yhtiömuodon ollessa osakeyhtiö. Avoimen yhtiön yhtiömiesten verorasiteprosentit olivat 42–44 %, kun taas osakeyhtiön verorasitteen keskiarvo oli 25 %.

Avoimen yhtiön yhtiömiehet maksoivat yhtiön verotettavasta tulosta veroja yhteensä 413 842,50 euroa, kun samasta tuloksesta osakeyhtiönä yhtiö olisi maksanut tuloverona sekä osakkaiden henkilöverotuksen puolella veroja yhteensä 259 920,01 euroa. Verosäästöjä osakeyhtiönä olisi saatu reilu 150 000 euroa.

Mikäli otetaan huomioon ainoastaan maksettavan tuloveron osuus, joka osakeyhtiöltä verotetaan tuloksesta, on maksettavan veron määrä 165 000 euroa. Toisaalta myös, mikäli oletettaisiin etteivät osakkaat nostaisi yrittäjien palkkaa lainkaan yhtiöstä (jolloin verotettava tulo nousisi), tuloveroa maksettaisiin silloinkin vain reilu 200 000 euroa. Verosäästö siis tässäkin tapauksessa olisi merkittävä.

Laskelmien tuloksia vertaillen voidaan siis todeta, että yhtiön tehdessä näin korkeaa verotettava tulosta ei avoin yhtiö palvele yhtiömiehiä, mikäli tavoitellaan maksimi tuottoa yhtiön tuloksesta.

6.2 Johtopäätös

Tämän työn tulosten analysoinnin perusteella sekä yhtiön johdon kanssa käytöjen keskustelujen pohjalta voidaan vetää johtopäätös siitä, että työn tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset sekä työn tavoitteet täyttyivät.

Toimeksiantaja on kokenut, että tästä opinnäytetyöstä jää heille hyvä työkalu osakeyhtiön tulevia tilikausia tarkastellessaan sekä sisäistäessään muutosten vaikutuksia, kun työssä on selkeästi mahdollistettu vertailu avoimeen yhtiöön. Laaditut laskelmat havainnollistavat yrityksen johdolle verotuksen muutokset, osingon jakautumisen verottomaksi-, pääoma- tai ansiotuloksi riippuen osingon määrästä.

Tulokset tukevat täysin yrityksen tekemää päätöstä yhtiön muodon muuttamisesta avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi.

LÄHTEET

- 1.Accounting. 2022. Vuodenvaihde – tilinpäätös, verotus ja toimintavaraus. WWW-dokumentti. Päivitetty 12.1.2022. Saatavissa: <https://1accounting.fi/2022/01/12/vuodenvaihde-tilinpaatos-verotus-ja-toimintavaraus/> [viitattu 23.9.2024].
- Honkamäki, T., Kujanpää, E. & Pennanen, M. 2018. Yritysjärjestelyjen käsikirja: Kirjanpito, verotus ja yhtiöoikeus. 2., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://ezproxy.xamk.fi/login?url=https://verkko-kirjahylly.almatalent.fi/teos/18ta428524> [viitattu 15.11.2023].
- Hämäläinen, J. 2017. Osakeyhtiön tilinpäätösmallit ja ohjeistus. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent.fi.ezproxy.xamk.fi/teos/oyt111> [viitattu 28.2.2024].
- Immonen, R. 2022. Yritysjärjestelyt. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent.fi.ezproxy.xamk.fi/teos/22ju446580> [viitattu 30.11.2023].
- Järvenoja, M. 2017. Voitonjakomääräykset henkilöyhtiöiden yhtiösopimuksissa ja verotus. *Tilisanomat*. Verkkolehti. Päivitetty 23.8.2017. Saatavissa: <https://tilisanomat.fi/yritysjuridiikka/voitonjakomaaraykset-henkiloyhtioiden-yhtiosopimuksissa-ja-verotus> [viitattu 11.1.2024].
- Kyläkallio, J., Iirola, O. & Kyläkallio, K. 2020. Osakeyhtiö: I–II. 8. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://shop-edita.fi.ezproxy.xamk.fi/digikirja/37-7656-5> [viitattu 28.2.2024].
- Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389
- Ojala, I. 2006. Varaukset verotuksessa. *Tilisanomat*. Verkkolehti. Päivitetty 15.8.2006. Saatavissa: <https://tilisanomat.fi/koulut/verokoulu-koulut/varaukset-verotuksessa> [viitattu 19.11.2023].
- Raukoma, J. 2021. Mikä on SVOP-rahasto? Miten se eroaa pääomalinasta? Blogi. Päivitetty 20.9.2021. Saatavissa: <https://selectfinancial.fi/mika-on-svop-rahasto-miten-se-eroaa-paaomalinasta/> [viitattu 5.3.2024].
- Sirkiä, J. 2021a. Yritystoiminnan tuloverotus 3: Osakeyhtiö ja osuuskunta. Blogi. Päivitetty 21.11.2021. Saatavissa: <https://relipe.fi/yritystoiminnan-tuloverotus-3-osakeyhtio-ja-osuuskunta/> [viitattu 13.3.2024].
- Sirkiä, J. 2021b. Yritystoiminnan tuloverotus 5: Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Blogi. Päivitetty 21.11.2021. Saatavissa: <https://relipe.fi/yritystoiminnan-tuloverotus-5-avoin-yhtio-ja-kommandiittiyhtio/> [viitattu 15.1.2024].
- Suomi.fi. 2023. Osakepääoma ja osakkeiden merkitseminen. WWW-dokumentti. Päivitetty 30.6.2023. Saatavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/osakeyhtio/osakepaaoma-ja-osakkeiden-merkinta> [viitattu 26.2.2024].

Suutari, J. 2024. Toimitusjohtaja. Sähköpostiviesti. 6.9.2024. Mikkelin Tilitoimisto Oy.

Taloushallintoliitto s.a. Verovinkkejä yrittäjälle; Toimintavaraus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/vinkkilista-yrittajalle/toimintavaraus/> [viitattu 19.11.2023].

Tampereen yliopisto s.a. Yrityksen liikevaihdosta tehtävät vähennykset ja poistot. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://projects.tuni.fi/reitti/yrityksen-liikevaihdosta-tehtavat-vahennykset-ja-poistot/> [viitattu 15.3.2024].

Tilitoimisto Capital. 2023. Yrittäjän palkka. [WWW.dokumentti](#). Päivitetty 22.8.2023. Saatavissa: <https://tilitoimistocapital.fi/2023/08/22/yrittajan-palkka/> [viitattu 25.9.2024].

Tuomi-Sorjonen, P. 2018. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. 3. uudistettupainos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Valtiovarainministeriö. s.a. Ansiotulojen verotus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://vm.fi/verotus/henkiloverotus/ansiotulojen-verotus> [viitattu 25.9.2024].

Verohallinto. 2020. Yritysmuodon muutos. WWW-dokumentti. Päivitetty 13.2.2020. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystointa/muutokset-toiminnassa/yritysmuodon-muutos/> [viitattu 10.12.2023].

Verohallinto. 2022a. Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2023. WWW-dokumentit. Päivitetty 25.11.2022. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47465/kuntien-ja-seurakuntien-tuloveroprosentit-vuonna-2023/> [viitattu 25.9.2024].

Verohallinto. 2022b. Yleisradiovero. WWW-dokumentti. Päivitetty 6.6.2022. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48391/yleisradiovero4/> [viitattu 23.9.2024].

Verohallinto. 2023a. Osakkeen matemaattinen arvo ja vertailuarvo. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.1.2023. Saatavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/osakkeen-matemaattinen-arvo-ja-vertailuarvo/> [viitattu 26.2.2024].

Verohallinto. 2023b. Toimintavaraus – yksityinen elinkeinoharjoittaja. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.1.2023. Saatavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/toimintavaraus/> [viitattu 15.11.2023].

Verohallinto. 2023c. Vapaan oman pääoman rahaston varojenjakko verotuksessa. WWW-dokumentti. Päivitetty 24.11.2023. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60520/vapaan-oman-paaoman-rahaston-varojenjakko-verotuksessa5/> [viitattu 15.3.2024].

Verohallinto. 2024a. Ansiotulot. WWW-dokumentti. Päivitetty 27.11.2023. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/> [viitattu 10.4.2024].

Verohallinto. 2024b. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. WWW-dokumentti. Päivitetty 15.2.2024. Saatavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/> [viitattu 26.2.2024].

Villa, S. 2023. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 6. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. Saatavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/23ju447846> [viitattu 15.11.2023].

Yrittäjät s.a. Eri yritysmuotojen verotus; Henkilöyhtiöiden verotus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/yritys-verotus/#avoimen-yhtion-ja-kommandiittiyhtion-verotus> [viitattu 12.1.2024].

Yrityksen perustaminen.net s.a. Osakeyhtiön perustaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/osakeyhtion-perustaminen/> [viitattu 26.2.2024].

Yrityksen perustaminen.net s.a. Osakeyhtiön verotus ja yhteisövero. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-verotus/> [viitattu 11.3.2024].

Yrityksen perustaminen.net s.a. Yrityksen nettovarallisuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/nettovarallisuus/> [viitattu 11.3.2024].

KUALUETTELO

Kuva 1. Esimerkki toimintavarauksen muutoksesta ja vaikutuksesta

Kuva 2. Verotettava tulo ja nettovarallisuuslaskelma

Kuva 3. Tulo-osuuksien jakautuminen

Kuva 4. Henkilöverotus

Kuva 5. Osakeyhtiön pääomarakenne

Kuva 6. Oman pääoman esitys esimerkki taseessa

Kuva 7. Osakeyhtiön nettovarallisuus laskenta esimerkki

Kuva 8. Osakeyhtiön tuloverolaskelma

Kuva 9. Tuloveroasteikko 2024

Kuva 10. Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen

Kuva 11. Osingonjaon perusta

AVOIMEN YHTIÖN VEROLASKELMA OSA 1.		
VEROTETTAVA TULO		
Tilikauden tulos ennen veroja	969 188,41	
Lisättävät erät		
(+) Edustuskulut 50 %	26 736,23	
(-) Verojen hyvityskorot	15,15	
Verotettava tulo	995 909,49	
(-) Käyttämättömät tappiot edel. Tilik.	0,00	
Oikaistu verotettava tulo	995 909,49	
NETTOVARALLISUUS		
Nettovarallisuus edellisestä taseesta (verotuspäätökseltä)	2 146 441,42	
(+) 12 kk aikana maksetut palkat 30 %	229 906,00	
Nettovarallisuus	2 376 347,42	
Verotettava tulo	995 909,49	
Pääomatulo 20 % nettovarallisuudesta	475 269,48	(2 376 347,42*20 %)
Ansiotulo	520 640,01	(995 909,49 - 475 269,48)
VASTUUNALAINEN YHTIÖMIES A		
Yhtiöosuus / Osuus tulosta ja nettovarallisuudesta	40 %	
Verotettava tulo	398 363,79	(995 909,49*40 %)
Yhtiömiehen nettovarallisuus	950 538,97	(2 376 347,42*40 %)
Pääomatulo	190 107,79	(950 538,97 *20 %)
Ansiotulo	208 256,00	(520 640,01*40 %)
Yrittäjähennys 5 %	19 918,19	(398 363,79*5 %)
Verotettava ansiotulo	188 337,81	(208 256,00 - 19 918,19)
VASTUUNALAINEN YHTIÖMIES B		
Yhtiöosuus / Osuus tulosta ja nettovarallisuudesta	60 %	
Verotettava tulo	597 545,69	(995 909,49*60 %)
Yhtiömiehen nettovarallisuus	1 425 808,45	(2 376 347,42*60 %)
Pääomatulo	285 161,69	(1 425 808,45*20 %)
Ansiotulo	312 384,00	(520 640,01*60 %)
Yrittäjähennys 5 %	29 887,28	(597 545,69*5 %)
Verotettava ansiotulo	282 506,72	(312 384,00 - 29 887,28)

OSAKEYHTIÖN VEROLASKELMA OSA 2. OSINGONJAKO			
OSINGONJAKO			
Nettovarallisuus		2 146 441,42	
Osakkeiden määrä (ulkona oleva)		100	kpl
Osakkeen matemaattinen arvo		21 464,41	(2 146 441,42/100)
8 % vuotuinen tuotto (max. osinko)		171 715,31	(2 146 441,42*0,8)
Osinko per osake		1 717,15	
Päätöksen mukainen jaettava osinko		171 715,00	
<i>(Hallituksen ehdotuksen ja yhtiökokouksen päätöksen mukainen)</i>			
Maksimi osinko 8% mukaisesti		171 715,31	
OSINGONJAKO JA OSINGON VEROTUS			
8 % vuotuisen tuottoon asti jaetaan osinkoa:			
Verovapaata osuutta 75 %		128 786,49	
Pääomatuloa 25 %		42 928,83	
8 % vuotuisen tuoton ylittävältä osalta :			
Verovapaa tuotto 25 %		-0,08	
Ansiotuloa 75 %		-0,24	
		OSAKAS A	OSAKAS B
Osakkeita		40	60
Osakkeiden matemaattinen arvo		858 576,57	1 287 864,85
Osakaslaina		0,00	0,00
Yhtiön asunto osakkaan käytössä		0,00	0,00
Osakaskohtainen nettovarallisuus		858 576,57	1 287 864,85
Jaettavaksi päätetty osinko per osakasta		68 686,00	103 029,00
Maksimi osinko 8% mukaan		68 686,13	103 029,19
Pääomatulo-osinko		68 686,00	103 029,00
Verovapaa osuus 75 %		51 514,50	77 271,75
Verotettava osuus 25 %		17 171,50	25 757,25
Osingon ennakkopidätys	30 %	5 151,45	7 727,18
Ansiotulo-osinko		0,00	0,00
Verovapaa osuus 25 %		0	0,00
Verotettava osuus 75 %		0,00	0,00
Osingon ennakkopidätys	7,50 %	0,00	0,00
Netto-osinko		63 534,55	95 301,83

